

Livets väg

nr 29

Jesus sa: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Samvetet (del 2)

Vi fortsätter här artikeln om samvetet från Livets väg nr 27. Där talades om hur Davids samvete slog honom när han hade skurit av en flik från Sauls mantel (1 Sam. 24:6-8).

Enligt Bibeln har samvetet med vårt innersta att göra. Det är vårt av Gud skapade medvetande om vad som är rätt och fel. Det finns hos alla människor och hänger ihop med Bibelns lära om den naturliga lagen. I hebreiskan används som nämnts ordet "hjärta" som beteckning för samvetet.

Låt oss nu se på några bibelställen om samvetet. Först gäller det den naturliga människans samvete så länge hon är i otrons tillstånd.

Paulus skriver:

*Men Anden säger tydligt att i de sista tiderna kommer några att avfalla från tron och följa villoandar och onda andars läror, förledda av hycklande lögnare som är **brännmärkta i sina samveten**. (1 Tim. 4:2)*

Dessa villolärare är inga kristna utan sådana som med sina falska läror lockar troende människor att avfalla. Dessa onda lärare har ändå samveten, men dessa har blivit brännmärkta. Det betyder att de har förhärdat sina samveten så mycket att de är så gott som döda. De är brända med ett järn och samvetet kan inte längre hejda deras syndiga, falska lärande.

Paulus skriver vidare:

*För de rena är allting rent, men för de orena och otroende är ingenting rent, utan hos dem är **både förstånd och samvete orena**. (Tit. 1:15)*

De rena är här beteckningen på de kristna som genom dopet och tron har blivit renade från synden och fått ett gott samvete inför Gud. De onda, de icke-troende har också ett samvete. Men både deras förstånd och deras samveten är orena. Samvetet finns där, men det vittnar mot dem själva. Detta är det av Gud givna samvetets funktion. Det talar straffande och anklagande när människan lever i synd och otro.

Vidare skriver Hebreerbrevets författare om offren i Gamla Testamentet:

*Detta är en bild av den tid som nu är: gåvor och offer frambärs, men de kan inte helt **rena samvetet** hos den som offerar. (Hebr. 9:9)*

Ordagrant står det i grundtexten: "de kan inte **enligt samvetet** fullkomna dem som offerar". Här är Folkbibelns "inte helt rena" något vilseledande, anser jag. Meningen är att offren *inte alls* kan fullkomna den som offerar. Det är först Kristi offer som utför denna fullkomliga rening. Man kunde också ha översatt: *med avseende på samvetet*. Människorna som offerade kunde inte få sina samveten renade genom dessa förebilder. Detta framgår också av versen som följer. Den lyder:

*Liksom med reglerna om mat och dryck och olika reningar handlar det bara om **yttre regler fram till tiden för en bättre ordning**. (Hebr. 9:10)*

Av detta ställe framgår klart att den naturliga människan har ett samvete. Det är visserligen orent men ändå i grunden en

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkoblاد

Nr 29, 24 juni 2022

Red. kyrkoherde Sten Rydh

gåva av Gud i skapelsen. Men på grund av synden är samvetet orent. Det måste därför renas genom tron på Kristus. Det skall då genast sägas att även GT:s troende människor fick sina samveten renade genom tron på den kommande Messias. Men liksom i NT kan denna rening inte ske på grund av våra gärningar. Därför kunde inte heller offren i GT rena samvetena lika lite som bestämmelserna om olika slags mat kunde göra detta.

Ett grundställe för läran om den naturliga lagen och människans samvete i det naturliga tillståndet är Rom. 1-2. Där skriver Paulus:

*För när hedningar som inte har lagen av naturen gör vad lagen befäller, då är de sin egen lag trots att de saknar lagen. De visar att det som lagen kräver är **skrivet i deras hjärtan**. Om detta vittnar också **deras samveten** och tankar som sinsemellan anklagar eller till och med försvarar dem. (Rom. 2:14-15)*

Detta är själva grundstället om den naturliga lagen och samvetet. Det är därför helt fel att säga att människor som bryter mot Guds bud kan ursäktas med att de inte är kristna.

Strax innan säger Paulus:

Alla som har syndat utan lag ska också gå under utan lag, och alla som har syndat under lagen ska dömas genom lagen. (Rom. 2:12)

Här talar Paulus om den skrivna lagen, om Mose lag. Hedningarna som inte har denna lag skall likväl dömas skyldiga på grund av att de har ett samvete och en naturlig lag, skriven i hjärtat.

I början av brevet skriver Paulus detsamma med ännu kraftigare ord:

Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen. Det man kan veta om Gud är uppenbart bland dem, eftersom Gud har uppenbarat det för dem. Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur,

genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt. (Rom. 1:18-20)

Hedningarna hade ännu inte fått Guds ord. Men de hade lagen skriven i sina hjärtan. När de syndade mot denna "undertryckte de sanningen". Därför är de "utan ursäkt".

Man har ofta mot detta invänt att många människor påstår att det inte finns några normer och att all etik och moral därför endast är relativ. Likaså påstår man att det skulle vara lika naturligt att vara ateist som att tro att det finns en Gud eller en högre makt.

Men Bibeln motsäger direkt detta. Även om människor försöker förneka Guds existens och samvetets röst lyckas de inte göra detta, hur mycket de än försöker. Samvetet kommer att anklaga dem och de kommer att ha svårt att komma undan denna röst från Gud.

Men samtidigt är de så att upprepade synder stegvis förhärdar samvetet så att människan åtminstone kan intala sig själv att Gud inte finns och att synden aldrig kommer att få något straff, eller att synden helt enkelt inte finns. Paulus skriver:

*Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de **förblindades** av sina falska föreställningar så att **mörkret sänkte sig** över deras oförståndiga hjärtan. De påstod att de var visa, men **de blev dårar** och bytte ut den odödlige Gudens härlighet mot bilder av dödliga människor, av fåglar, fyrfotadjur och kräldjur. Därför utlämnade Gud dem åt deras hjärtans begär så att de orenade och förnedrade sina kroppar med varandra. De bytte ut Guds sanning mot lögnen och dyrkade och tjänade det skapade i stället för Skaparen, han som är välsignad i evighet. Amen. (Rom. 1:21-25)*

Detta är Guds straff över synden redan här i tiden. Men så länge denna tid varar finns ändå hopp om omvändelse och uppväckelse ur syndens mörker. Mer om detta i nästa nr.